

Vintage Vessel

חנוכה תשע"ז

"וַיֹּוֹתֶר יַעֲקֹב לְבָדָ' (בראשית לב, כה), אָמֵר רַבִּי אֱלֹעָור, שְׁנַשְׂחַרְתִּי עַל פְּבִנָּה
קָמְנִים" (חולין צא ע"א).

"Yaakov remained alone" (*Bereishis* 32:25) – Rabi Elazar says: He stayed behind for some small flasks" (*Chullin* 91a).

"וַיֹּוֹתֶר יַעֲקֹב לְבָדָ' (בראשית שם) - אֶל תַּוקְרִי לְבָדָ' אֶל לְבָדָ'" דעת ר' נימן
על התורה, בראשית שם.

"Yaakov remained alone" (*Bereishis*, ad loc.) – do not read it as *levado* [alone] but as *lekado* [for his flask]" (*Daas Zekeinim, Bereishis*, ad loc.).

"וַיֹּוֹתֶר יַעֲקֹב לְבָדָ' (בראשית שם) - עַל פְּךָ שְׁמֵן שֶׁל חַנּוּכָה" (מגלה עמוקות
שם).

הערות והוספות

(א) בספר "ברכת שמואל" (מהה"ק ר' אהרון שמואל קאידנובר ז"ל, פרשת מזוז ד"ה ואילך), מביא את דברי הש"ץ עה"ת (פשתת ישילח): "וַיֹּוֹתֶר יַעֲקֹב לְבָדָ' אֶל תַּוקְרִי לְבָדָ' אֶל לְבָדָ'" מאין בא לו זה הכהן, כי יעקב שם האבנים מושחתוי והশיכים בבור ומצאן אבן אחת, וננתבר לו כ"ד של שמן וציקע על ראשה, והזר הכהן ותומלט, א"ז יעד יעקב שהזה מזוזן לרברח, ואמר אין זה ראי להגיחו כאן, והוא השמן שנמשחו ממנו המשכן וכל כליו והמבהה ואחרון ובוני והמלכים ועדין כול'ם... והוא כ"ד השמן של הצופית שאמור לה אליהו (מלכים א, י"ד, 'כ"ד השמן לא הכהן, והוא אסוך שמן של אשת עבדיה הנבניה, כאשר יעקב שכל כ"ר נסים עתיד להיות בו סכך עצמו והביאו, כן מצאת').
ומוטסף על כך: "וַיֹּהֶנְתֶּן פְּשׁוֹת הַזָּה עַל יְמִינֵי שְׁמֵן אֲוֹתָו הַפָּנִים נִגְלָה גַּם כִּי בְּנֵי חַשְׁמוֹנָא שְׁוֹרֵת חַתּוֹם בְּחוֹתָמוֹ שֶׁל כָּהן גָּדוֹל - שֶׁל אַחֲרֵי הַכָּהן... וּבוֹ הַזְּלִיקוֹ ח' יָמִים לְפִי צְרָכָם".

מסילות לבבם ↗

3 "Yaakov remained alone" – for the sake of the flask of oil for the Chanukah [miracle]" (*Megaleh Amukos*, ad loc.).

The statement of *Megaleh Amukos* quoted above is difficult to understand. What is the connection between the flask of oil involved in the Chanukah miracle and the events that befell Yaakov Avinu? Furthermore, why does the Torah allude to the miracle of the flask of oil specifically in the context of Yaakov Avinu's battle with the guardian angel of Eisav?

~ We must also examine the following statement of the *Sifsei Kohen* on the Torah (*Bereishis*, ad loc.): "Chazal state, 'Do not read it as *levado* (alone) but as *lekado* (for his flask).' Where did this flask come from? When Yaakov placed stones around his head, and then arose in the morning and found that they had become a single stone, a flask of oil appeared, and he poured [oil] onto [the stone], and the flask remained full. Then Yaakov knew that it would be a source of blessing.... That was the oil in the flask that was used to anoint the Mishkan and all its vessels, the *mizbe'ach*, Aharon and his sons, and the kings, and the flask is still full, as Chazal derive (*Horayos* 11b) from the *pasuk* (*Shemos* 30:31), 'This will be for Me throughout your generations.' This was the jug of oil of the woman of Tzarfus, to whom Eliyahu said (*Melachim I* 17:14), 'The jug of oil will not be depleted,'² and it was also the jug of oil of the wife of Ovadiah Hanavi."³

¶ Presumably, the *Sifsei Kohen* does not intend to imply that the oil that Yaakov Avinu discovered and that was used to anoint the Mishkan and its vessels was the same oil that was in the possession of the woman of Tzarfus. After all, the sanctity of the *shemen hamishchah* renders it forbidden to be used for anointment by an ordinary Jew, and it certainly may not be consumed. Rather, the *Sifsei Kohen*'s intent seems to

ותהי המלחמה קשה בין שריו של עשו
לייעקב אבינו, אודות פך השמן
שעתיד להתגלות לחשمونאים, ושמנו
נמשן אוור קדושת ימי החנוכה לדורות
עולם.

שבחתו של יעקב מעיקרא דAMILTAH
* נבעה מהתגברות קליפה יון,
וחושך זה גלות יון" (כ"ר ב ד, "ח"ש"
שכ"ח אותו דין באמון דין... שעמדת

מלכות יון הרשעה (שהיא חשות) על עמק
ישראל להשיכיהם תורתך" (כני ישכר כסלו
ד נ). אך יעקב נתן נפשו על הדבר וחוזר
על פכים קטנים, "וַיֹּוֹתֶר יַעֲקֹב לְכָדוֹן לְגָלוֹת
את האור כי טוב בפ"ה השמן.

ויאן "וַיָּאַבֵּן אִישׁ עָמוֹ עד עַלְוֹת הַשָּׁחַר"
הוא שריו של עשו, "וַיַּרְא אֵלֶיךָ לֹא יָלֶן
לו וַיָּגַע בְּפִי יְרֻכוֹ", כפ' אותיות פך, שעל
כך נטוש זמאכק כאן, ובסופו של דבר
דין נצח, "וְכִשְׁגָּבוֹר עַל הַיּוֹנִים נִתְהַפֵּן
ה'כָּפָר לְפָרָן, וְהוּא פָרָן שְׁמָן, וְהַיָּרֵךְ נִתְהַפֵּן
לִירֵךְ מִנּוֹרָה" (של"ה שם).

be that the oil that appeared for Yaakov Avinu shared the same spiritual roots as the oil used for anointment in the Mishkan, and the same spiritual roots as the jugs of oil of the woman from Tzarfus and the widow of Ovadiah Hanavi. Likewise, the *Megaleh Amukos* maintains that the flask of oil that was found by the Chashmonaim also stemmed from the same spiritual roots.⁴ But this requires further explanation: What was the crucial attribute that was shared by all of these miraculous oils, and what makes that attribute eternal? Furthermore, why did all of these miracles involve oil?

לשנה הכהה נתרבר לסת שהיא הארץ נצחית ומתעוררת בכל שנה מחדש. כמו שבימים הום המשכית הארץ היתה ע"י התעוזרות הכתנים החשומניים במדת הבטחון, אך ככל שנה ושהן צדיק יהודי לעורר מודה זו כדי להמשיך את אדור של נס חנוכה שעשה לנו הקב"ה בימים הום בזמנם וזה עוזם של החוגנים חנוכה ופורים, הרשות אמונה ובתחום במצבים cocci קשים, כפי שהיא בימים הום שהוגשים ידו במצב של ריווח ושפעות, שלפי השכל והטהע ולפי זכויותיהם לא הייתה אפשרות של שועה, ובכך האמונה ובתחום נתקיים בהם שבפלנו וכן לנו.

*
ונמה"ט יש במצוות נר חנוכה מהדרין ומהדרין מן המהדרין, שלא מצינו גדרים כאלו במצוות אחרות. מפני שבאמונה ובתחום יש מדרגות לאין סוף, ושיך בה הדרורים לא בגבול האמונה דיאו לעילא מכל דרגין ותחות כל דרגין. וכך אמר הבב羞"ט הק", אחר כל מדרגותיו והשגותיו "בין איך א נאר און ליליב". ומן הק' מבוקבן י"ע אמר על מאחו"ל (תמיד כת). איזוהי דרך שירה שיבור לו האדם יחויק באמונה יתרה, בכל המדרגות אין לו לאדם לעשות יותר מדרגותן, אבל באמונה יתויק

ענין זה נרמז בתורה הק' בפרשת האבקו של המלאך עם יעקב אבינו, שם כחוב בראשית לב, כה): "וַיֹּוֹתֶר יַעֲקֹב לְבָרוֹ וַיַּאֲבַק אֵישׁ עָמוֹ עַד עֲלוֹת הַשְׁחִיר", ובגמרה (חולין צא, א): "אמֶר רַבִּי אַלְעֹזֶר, שְׁנַתְּיִיר עַל פְּכִים קָטָנִים", ואיתא בספה"ק (עי' של"ה הק' פרשת תורה אוות יב; מגלה עמוקות פרשת ואיתנן אונן ט), ד"פכים קטנים" ורמזו לפך מן של חנוכה". והיינו, שיעקב אבינו רצה לעשותה הכנה לדורות לנו פרח המשמן.

* אלום, שבו של עשו נאבק עמו, ועל ידי זה: "וַיִּתְקֻעַ כִּי יַרְאֵן יַעֲקֹב בְּהַאֲבֹק עָמוֹ", והיינו, שפוגם במדת ה"הור" [=האמונה] של הדורות הבאים, ועי"ז היה בכחם של היונים להתגבר על ישראל, ולהכני בהם מחשבות כפירה וחכמאות חיצונית בני ישכר כסלו ר, לו).

ברם, הש"ת סייע בעדו לתקין הפוגם, כדכתיב (שם לב): "וַיִּזְרֹחַ לוּ הַשְׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עבר את פנוֹל", וברש"י: "וַיִּזְרֹחַ לוּ לְצַרְבוּ לְרִפְאֹת אֶת צְלָעָתוֹ", ומזה היהames גם כן הכהנה לדורות בני ישראל יכול להתגבר על היונים ולהתחזק באמונתם ובתחומם באלקוי עולם".

וזהו שאומרים בנוסח "יעל הנשים": "וַיָּאתָה בְּרַחְמֵיכְךָ רְבִים עַמְתָּה לְהַם בעת צָרָת", ואנחנו מודלים לה ית' ומספרים בהוראתינו, איך קודם היישועה היה בעונונינו הרבים עמידה לשונאיינו [כפירה שרש כל הקליפות]... ואחר כך בעת היישועה עמידה וקיים לישראל [אמונה שורש כל הקודשות], וישפfil רשות עדין ארץ וישראל יוכנו לעדר לעולם" (בני ישכר כסלו ד, מה).

R. Israel
Berstein

EMBRACING THE PHYSICAL

This understanding of the conflict between Greece and Israel may give us insight into a rather enigmatic comment of the Midrash. The Torah recounts how, after moving his family out of harm's way from Esav, Yaakov was left alone, and a man struggled with him until dawn. The Midrash¹⁰ identifies this man as the spiritual overseer of Esav. Why was Yaakov left alone? The Gemara¹¹ explains that he went back for some small jugs. Regarding this episode, the Midrash¹² says that the jug of oil which the Maccabees used during the Chanukah story was found in the merit of the jugs that Yaakov went back for.

What is the meaning of this comment?

We may ask: What was so important about these small jugs that caused Yaakov to go back for them? They seem almost by definition to be worthless! What is the lesson here? Additionally, the Torah provides no background as to the nature or cause of the struggle between Yaakov and the angel; all we are told is that "he was left alone," having returned for these small jugs etc. Apparently, somehow, that is the background to the struggle. But how is this the case?

The Arizal explains that Yaakov went back for items which others might have left behind out of conviction that no item is worthless. If he owns these jugs, it must be for a reason, and therefore it is out of a sense of mission that he goes back for them. Now, we can appreciate that another type of person would also go back for these items, yet for a very different reason, namely someone who is thoroughly materialistic and cannot afford to let any of his possessions go. This is the exact opposite motivation to that of Yaakov, represented by Esav's angel, yet it expresses itself in the very same trip back to get the jugs. This, then, is the struggle between Yaakov and Esav's angel, with the angel looking to wear down Yaakov's sense of idealism in dealing with his physical possessions.

שלום

חנוכה

נתיבות

זהו היסוד של יהודו. ליהודי יש תורה שלמה ויש תורי"ג מצוות אך היסוד שלו הוא אמונה ובתחום, וכדייאתא בפרי הארץ (וירא) שכל הניסיות של יהודו הם באמונה, מפני שהוא היסוד. וכל המאבק עם קליפת יין היה בעין זו. היונים, בוצו לנתק את ישראל מהשורש, כפי שנזכר כתוב על קרן השור שאין לכח באלקוי שרואל. ולעומת זה כאשר הקב"ה הושיע את ישראל היה הישועה בעין זו עצמו, והזראות שאפילו כאשר ישראל נמלאים במצבי

שפְל בִּיּוֹת בְּחֵי לְמַתָּה מְעָשָׂה, קְשׁוּרִים הֵם לְהַשִּׁׁית לֹא כָל תְּנִאֵ, וְלֹא מִפְנֵי שָׁהֵם שָׁלֹו הָאָמָנוֹת וּבְתַחַתְּן, וְכַדְיאַתָּא בְּפִרְיָה הָאָרֶץ (וירא) שכל הניסיות של יהודו הם באמונה, מפני שהוא היסוד. וכל המאבק עם קליפת יין היה בעין זו. היונים, בוצו לנתק את ישראל מהשורש, כפי שנזכר כתוב על קרן השור שאין לכח באלקוי שרואל. ולעומת זה כאשר הקב"ה הושיע את ישראל היה הישועה בעין זו עצמו, והזראות שאפילו במצב השפְל בִּיּוֹת בְּחֵי לְמַתָּה מְעָשָׂה בְּחֵי תְּנִאֵת.

ולשנה אחרת קבעם ועשאים ימים טובים. ואיתא בספה"ק מה טעם לא קבעו מידי יום טוב, מפני שלא ידעו אם האור תזר ומתהדרש בכל שנה בזמנ הווה, או שאין לו אלא הארץ לשעתה. ולשנה אחרת בזמנ הנס יידעו שהיא הארץ נצחית, ואו קבעו ועשהו יום טוב. וכן מצינו במס פורים שקבעו את הי"ט בשנה השנייה, כי גם או נסתפקו אם זו הארץ נצחית או שאינה רק לשעתה. ורק

The word used to describe the struggle is **צַחַק**. The Ramban¹³ explains that the word **צַחַק**, to struggle, is related to the word **לְמִגְנָךְ**, to embrace, referring to the clinch of wrestlers as they try to defeat one another. In terms of the spiritual struggle, the surest way for the angel to defeat Yaakov is by “embracing him,” i.e., by removing the barriers between their ideologies, and getting Yaakov to relinquish any higher aspirations for his physical possessions.

Yaakov stands his ground throughout the night, and maintains his sense of perspective regarding his physical assets as nothing more than a means toward more elevated pursuits. Thus the Midrash tells us that the jug of oil found in the Temple during the Chanukah story was rooted in the jugs that Yaakov went back for. The story of Chanukah is essentially the same struggle, trying to avoid the embrace of Greece which seeks to close the gulf between two very different perspectives on the nature of man and the value of physical possessions.

13

ויתכן דעתין זה שייך לעיקר השקפת עולמה של יון שאין כח כל ברי האדם להשפייע קדושה בחומר, וזה מבו' ברכבי הגראי'ח בספר "شيخ יצחק" בדורש לשבח בראשית, ויל': מה מה שכתחתי מבוואר לנו שארם הוא מובהר היצורים ולא דעת הנמשכים אחר חכמתו חיצונית הטוביים שאין מיל' מעלה וחסיבתו כי אם על צורו מטה אשר בעפר יסודם, למעלה ממדוגה בעלי חיים בלתי מוביים ובולתי משיכלים לבך, שעדרה וו' מוכחהים אלו לмер שלא נברא האדם כי אם לישוב העולם השפל הזה לבנות ולטוטע ולעשות כל מלאכת מחשבת כפי דעתו הרחבה מכל יצורי חבל, וכמי'ש "וירדו בוגת חם ובכל חית הארץ", אלא האמת כדעת חכמיינו חז' ורעד חכמי האמתה שהוא עולה למעלה שנמסר בידו כל יצורי עולמים להגדיל או להשפיכם להוסיף בהם או למעט ח' ג' הכל לפי קדושת פיו בהגותו במרתו ובמאותו.

ומבו' הרשפקת עולמה של יון שהוא השקפת העולם של בעלי חכמתו חיצונית, אין כת' כל' ביד האדם לעלות ולהזדייל את העולם שמעו, ואין כללית האדם אלא לבנות ולנטוע ולעשות כל מלאכת מחשבת כפי רצונו, ולפי השקפת עולמה של יון אין בכלל' מהלך של קדושת החומר, ואין כת' ביד האדם לקדוש ולחולות את החומר שמשמש לו לעובתו. וכיון שהמקום המיחוד לשילמות העולם הגשמי בקדושת החומר הוא ביהם¹⁴, שיש לו מעלה אלוקית זוושה, באה' עיקר התנגדותה של יון לביהם¹⁵, כיון שהוא יסוד קדושת החומר, הם מתנגדים ביחס אליו.

ולפי'ז יש לנו הארה' נספת בדברי הרש'ך שהביא ברכבת שמואל, דף השמן של נס החנוכה הוא פר' השמן שיצק יעקב על האבן שמש מריאשותו, שהרי פר' השמן שיצק יעקב על האבן אשר שם מריאשותו הוא היה היטוד לקדושת ביהם¹⁶, שיצק יעקב את השמן על האבן אשר שם מריאשותו ליה' אה' האבן ולהפרישה להיות לאבן שתיה, יסוד קיום העולם ולהיות לבית אלוקים, והוא מכח שנתקדשה האבן בקדושת החומר עיי'. שמשה לעובתו של האדם השלם המקודש בקדושתו יה', ומما דף פר' השמן שיצק יעקב על האבן אשר שם מריאשותו, היה היטוד לקדושה המהויל לעלה אלוקית קדושה ולימיות העולם הגשמי. ולכן כשבאו ישראל לטהר את המקודש ממה שטימאו אותו יון, שההנגד שמקדש שיש לו מעלה אלוקית קדושה ורצו לטמאו, בא כוחם של בית שמונאי לטהר את המקודש ולקדשו מטומאת יון, עיי' אותו פר' השמן שיצק

חנוכה ז' 313 ג' אמר לא ימי חנוכה

היסוד לחנוכה שבע' בעם ישראלי, והרי היפך הקטע של נס החנוכה היה היסוד להעמדת תורה שבע' בעם ישראלי. וכך גם היה יעקב בכך מה שמוסר נפשו על פכים קטנים, שבזה הנגע לשימות המדרישה של "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבך ובכל נפשך ובכל מאורך", שזה ייסוד להעמדת תורה שבע' בישראל.

ובחינה נוספת יש בזה, עיי' מה שנזכר לעיל, שענין זה של קדושת החומר שהאדם מקדש את עניין החומר לעבודת הש"ת ולהתקדש בקדושתו הוא היפך לקדושת המקדש בישראל, שיש למקדש שהוא בנין של עצים ואבני קדושה אלקית נברלת, ועיקר ההתנגדות של יון היהתה כנגד המקדש, משום שככל עניינה של יון הטע ועוממי היזמות של הבריאה קיימים לצורך הנאת גופו של האדם, שזה עניין הדרשעים שוגוף הביב עליהם יותר ממנהם, שמדובר בו כל' לנאת גופם, וזה כנגד יסוד קדושת החומר בהשכפה של תורה, שהאדם נברא להשתמש בחומר לעבודת הש"ת להעתלו'ז ולהתקדש, ועיין' להעלות ולקדש עולם החומר עמו, והרי שלימות העוז' בקדושת החומר הוא ביהם¹⁷ שאלוי מתנגדים יון ביחוד, ולכן באו לטמאות את קדושת המקדש.

ולכן אמר לו הקב"ה ליעקב "אתה מסרת נפשך על פcin קטנים בשכלי", שקדשת את כל עניין החומר להיות כלים לעובתו ית' ולהתקדש בקדושתו, ולכן יחיק אלסלן לך בפרק קטן בימי חמשונאים¹⁸, שמכה שמסר נפשו להעמיד ולבקש את עניין החומר לעבודות ה', זכה לנס פר' השמן עיי' טהרו את ביהם¹⁹ מטומאת יון, והעמידו את קדושת המקדש בישראל, שהוא שלימות קדושת החומר בעוז'ז. ומה הפקים קטנים של יעקב אבינו, זכו ישראל להתגבר על כח השטומה של יון. שבאו לכפור בחורת האדים בעולם, ובאו לשעיבד את כל עניין השטע והחותמויות לנאת גופם, וזה עניין נס פר' השמן שכלה להוונות על שחורה קדושת המקדש והשראת השכינה בתוכם.

וכדברי הרש'א מצאו בדברי רביינו בחו' פרשת ואתנן זה, וויל': ושפירשו עוד "בכל לבך ובכל נפשך ובכל מאורך", כנגד אברהם יצחק וייעקב. "בכל לבבך" כנגד אברהם שהאב הקב"ה בכל לבבו והמשיך הלכבותו לאמנתו, "בכל נפשך" כנגד יצחק שמסר נפשו על גב המזבח, "בכל מאורך" כנגד יעקב שהפריש מעשר מכל ממונו ואפלו מבניו. ומבר' דברכו של יעקב בא שלימות הבניין של "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבך ובכל נפשך ובכל מאורך", ומזרגו של יעקב לא' בבחינת "בכל מאורך" בכל ממון, ומצאנו עניינו של יעקב בבחינת "בכל מאורך", בפרש ואיצא במא' אמר זוכב אשר תנן לי עשר אעשנו לך²⁰. והנה מה שאמר יעקב זוכב אשר תנן לי עשר אעשנו לך²¹, היה בזמנ שנסק את פר' השמן על האבן אשר שם מריאשותו, ואז אמר זוכב אשר תנן לי עשר

ועיין ג' במהר"ל בספר "דרך חיים", שכתב וויל': וליפיכך ביהם²² וחווורה צמודים ייחודי, מפני כי ביהם²³ קדושת העוז'ז והחווורה מתעללה עד לעגלת, עיי' ביהם²⁴ שהוא כא"ז ועל ידי התורה שmagig עד עולם העליון יש לעולם סולם עומד בארץ מגיע לעמלה מן השמיים. ולפי'ז מכבי' בדברי מהר'ל דעתינו וההנגדות המיווחת של יון לביהם²⁵, הוא משומ שיש לו מעלה אלוקית קדישה, וזה שורש ההנגדות לבייהם²⁶ משומ שבייהם²⁷ הוא שלימות העולם הגשמי, שענינו הוא שורש קדושת העולם הגשמי המקדש בקדושתו ית' ובחרושת שכינתו, ולכן מחדיחת ההנגדות של יון לביהם²⁸ שהוא יסוד קדושת העוז'ז שלפי' השקפת עולמה אין עין של קדושה בעולם החומר.

6. Defining Victory

It turns out that our conflict with Greece was one of definitions: how to define meaning, how to define value and how to define success. We went to war and with the help of Heaven we were successful. The crucial question however, is, at what point did we win?

We will appreciate that the answer to that question depends on one's definition of victory, and is actually part of the conflict itself. If we were to consider ourselves victorious by virtue of having won the battle alone, then we would have lost the war with Greece, for they would have succeeded in having us define victory in their terms. Hence, it was critical that as soon as the Maccabees secured victory on the battlefield, they made their way on that same day to the Temple to restore the Divine service. They were not prepared to let even one day pass without giving higher meaning to the military victory, namely, as a basis for reconnecting with Hashem through the Temple service.

A central theme in the mitzvah of Chanukah lights is that of mehadrin, whereby although strictly speaking one only needs one light for the entire household, we go beyond the minimum requirement and add an additional candle for each night. What is the meaning of the word mehadrin? Although many commentators relate it to the Hebrew word le'hader, to beautify the mitzvah, it is interesting to note that Rashi¹⁴ explains this word in a different manner altogether. In fact, according to Rashi, mehadrin is not even a Hebrew word! Rashi explains that the word mehadrin relates to the Aramaic word hadar, which means to return, or to pursue. Thus, the term mehadrin refers to people who pursue mitzvos. For these people, there exist higher levels of fulfilling the mitzvah of Chanukah lights.

What is so special about the mitzvah of Chanukah lights that it has the idea of pursuing mitzvos embedded within its halachic framework? Perhaps we may suggest that it is to commemorate the original mehadrin, pursuers of mitzvos, namely, the Maccabees who did not rest upon defeating the Greeks in battle, but rather pursued the first opportunity to perform mitzvos, and thus to bestow the crown of full and meaningful victory to the day.

**איתא דצענין זא צל מקען קפ' ייך יעקר,
נגס מולען למקצע, לייך מהימל
בכל"ס סקלוות (פ' ויקלט מילא מוא) פווע רעלז'**
**חצצום יס לךיע כטמ, ומיס צכמצע קפ' דירען,
דאינו כל"ס דיריך ווועט טכטמ, ומילמו עט**

במקרא, בכלמיג (יימיה, ח, יג) כם כוד מלוס
מלוטן מקט מקודציו, כייל קמקדץ טוֹל
כם ומלכט נטפיה צמחוניים, וגניעת
ככפ' פיקר קיה גניעת צבאים קמקדץ, לחם
ונגמרה (מלחיט מ). וסאו זה צים קמקדץ,
קיינו כי עיקר בכונסה וכיטול סי' צבאים
קמקדץ, מכונך קזילור הרכז' ע' על סה
למפעניש וארן מנו יכוליס נעלמת ולילום
ולאטנטמות לפיניך, איינו כי צבאים קמקדץ נפי'
ברתנות נטפיה היא בכונסה וכליעה מהימנית,
ארלו גדולה סגוליה, וממיילן צמו לדי' שפלום
וסכונגה, וכמן סיה פוגס צירך, קיינו צמד
סאטטמיס וטכונטה, חה גנע צ'ק' ג'היר קיינו
צבאים ק' צ'ל כהן, צלע לסייעו נכונת
לטבולו יט', ודזר זה טו מולדין קמקדץ

אירתא נגמרה (ב' כ' מ'). דמן לילו כרע
במושיס גענער זדרו נאכ, סמידוטיכ
השלימ'ן זי' ע מדרמא קגמא' הוויה לא היה דומריין
דרכטיא דיב נאכ, ווּך דינט'ן כפין פלייטו סוח
גנטום, מהר מהמ'ז' זונט'ה' כ' לי מלינו הילען
הנטטם גנטום זכלט רט' זלען נופל ער
לען זלען ערלו אל נווטט, קרי שמייך נאכ
גנטום, כי זלען נופל ער נזון, וכוכ�ו סוח
ז' צאטורט טוח מהד, וממליג ציליס צימודס
ה' נאכ, ווּמץ גנטום וממ' נווטט טוח כוונ
ספוד' מה' צל' מה' סכנען וועות דעומניא סטמאנגע
הולדת הוהלה, ולען מקנו קהוקפה צל ער
הנטטם גנטאים דיקט, יCORD זלטט טוח לאיזען

כפי פועה, מדס של חי סלכנעה, ומציג נמן
הולדס מדם כפיה מונגה כלתר כוותיס צמחיים
לעכלייה צמחי בקדמוני, וכן חמוץ במדיע
בריאם דמלון דלע כיע צמודיס טהין לו
סלכנעה, זו טירך סייך ליאן יילכטיש די נמא,
ולכן נעצה צדריו נמא, וכן מי צהינו כווע
ומלינו מאטמוה ומודה נאטה"ם רק נטהר
בקומסה וקופפה, טום סייך נמא. וכן תלמו
די קים טהינו כווע צמודיס ולט צי' מטהר
הכינישות צמונגה ערלה, כי הקיטקל טיכלע
זאגולמו לי צייליס זה לאה.

בהתיב (כלistics נב. כה-לט) 'וילך לי למ' יוכל
לו ויגע בכך לילך ומקע כף ייר' יעכז
בטהרכנו מענו וגוי' על כן למ' ימלכו כי טהרכן
לטם גיד הנכס וגוי', מזומר זקפלוי קוזץ כי
ונגיית כף סירך סיס פגס צמלה סוד, ומין
לנו עמק צנמלהות מטה וזה נקלעה פגס צמלה
סוד, אך ימוליס נלמוד פטמות העניינים ומה
זה נוגע לנעוזה, וכן מזומר צמפל'ק' כי
צפ' עין וזה למ' פונכה, וסינוס פגמו צמלה
בז'ו, וסית' מיקון צמלה זו ול' סוד ציניי
סתונכה.

עגנון סוד מזומר נקפק"ק כי עמיינו סות
סְכִינָה לְצֹוֹת בָּהּ, כַּלְמִינָּת מֵלֵן
לידם יְקוּדָה שֶׁמְמֻרָה נִמְתָּחָה קְפָעָה מְוֹהָה רְמָה
בָּסָ (גְּלֶמֶת כְּפָר, לְאָ), וּפְרִירָה רְקָבָה "נוֹלָמִי יְמָלֵךְ
מְמַלְכִּי, יְסָוד טְוָלוֹתָה סָותָה צָהָלָס יְדָעָה
וּמְמִילָר מֵכָל מָה צִיסָּה נָוָה סְכָל יְמָלֵךְ
מְמַלְכָהוּ, וְעוֹזָה מְגַעַּשׂ נָוָה מָה צִיסָּה נָוָה
בָּהּ לְדִי קוֹדְחָה לְאִוּתָה מְוֹדָה נָוָה נָלָל מָה
סְפָעָן נָוָה נְמַמָּה, קוֹדְחָה קוֹרָה מְלַמְּזָן מְזָהָה,
לְאִוּתָה מְוֹדָה סְפָעָן נָלָל כִּמוֹ שִׁמְזָה נְמַזְיָה

בגדי' ר' שמי'ין לו, כן ססודלה טו זמודה
לאקע"ה טאכלל צולן, עניי' צה לאכגעגעה לאכטולו
ימצנן. ועל כס זה נקלחו כל יפלוט נכס
ססודלה' עעל כס מדם ססודלה, כי זה כל
מיהו'ם טבל יאודי מה צויען כי כלל צי'ין
לאכטולו יט', וח' הקממי'ין לו נאהו'ם מודה
לאכט'ה, וזה מג'יל הילך נאנזאלט גלקיט'
בדל'ימן מזומע קאנזא צער עזומה גאנזאלט,
ובן יטראלט הו מיל' ססודלה ממיא' נאנזאלט'ם.

מצינו סופר דינין גמרלה הגזירה על כל אחד מלבויות, לחייב על יון (דילול, ג, גז)
'ויכמיה די נאך', סיינו כי יון האנדר לא רקן,
ירין כו' שמקוס צו' קמלס כורע ומטמותה
ומגנאל קיומה הגנו', לריכמיס די נאך קבונא
הו' צלע ישא ציכולם של יאנדי לאטנטוות
טיקיס זקומה וקופת צלי' שכונעה, כי פילץ
טיקיס מנומות טלי' יחול לכרוע, גם עזץ
בקנומות מורה על עוזם ומי' שכונעה, מושע'כ'
לבד' ציטט ח"ל עעל ופחים היוו נסוחה (מורמה
ב), ג' סופר על עוזם מלה דכמיג' (ישעיה
נין, ג' ומתקן נוטך [ועי'] ציטט מטהולן פר'

כל יון סוה נגד הבנמר, אמר גמלר קאנזקה צדילען
המונגה קרי מז נון בנמר.

הצהר היה נמוך פמיל, צהרים נעכוודים יטרכו
 (פלי פירה ד'ס וכהן) שכך עלי טה הילדים, וען
 זו נמלטו נטענו טומם. והנה פרט סוף מזמן
 סקדוטה, סיינו טפה ואטא כס מוסדרים נחוגין
 נכוןן, מטה"ל כ"ז, וחוז כי כל הקטלממה צל
 טמאניה עס יעתק קה"ייו לעצום מפ"ץ כ"ז
 נכ"ז, סיינו נקגור פלימתה שיד נזכך ונפחים

ענין זה שיר לימי קהונכה, מילו' מפה"ק
קהוניות לי ענין הפלים קנים מרמי^ן
על פך בפמן צל מונכה, וע"ז סמגנד סמלן.
לי ענין פמייט סייד נזדקא מיל' נמדת
הטוליה טיך גולדס, כי הס קמלס מעין לי
מן מל' כל ומידן נמנ' נך (דא"ה כב, יד) חן
הנלו' רקף פמות למן נדקה, חן הס גולדס
וועטן זי עטך לי מות קהיל השם,
הו ידו סגורה. ולט' מדזריס מומון טנטיעיס
נדקה מהפַעַת מדע פולנות נלהט, טמיס'
צומפן צהין רבכמ' צוותם, ני' חן ונדקה
טהני'נו ונקן מענמאוטו, וא�ן, רק צמדת טנדקה
טיך לו קבד עס ממונו, ווועפ' כ' מהכנתו
סגולות לי ממן הכל סי' ציכלומו לפוטום
ידן, וווח' טו' מdat הנטולה צעלאמו, בולדא
געטאה למ' רק צדייזר, ולוכן צו' סי' טמלטמא
של צרו טל עטן, נטגור פה קמאנל נטאנ' יט'ם
ט'וועטל האפה צדיגורייס ימירות, ווה טפ' גל
פומטה, ולט' ר' סכ' פיד קמרווען צ' קופים
צדיגרי סכל'ב'ה זק'.

ולג' ס"י פגש צמדת שוכנעה, עי"ט כל דבריו.
וscan ציט שמקצת טום צמלהן כל נמיין
והליכת צוחה ממעס אלן השכמתה נעתן, עי'
בפפני דוד (פר' יט) מצ"כ נזכר מגן לאטו
למזה"ל לדינע טימה מלרגנו ולג' ה' מצהיל
שכנתים, דמיון או מוד ה' מן השכנויות אלן
שכמתה נעתן כי מזקץ כל נקי נמיין שמקצת,
ולכן שיר שמקצת נמיין, לי שמקצת כל
מקוס השכמתה ושכנעה, וההוא זה זיק
שמקדשת (כלומר המ), ולכן מליין מי שיעור
שכasis שמקצת נעמן טומחה כו' מי שיעור
שכמתה, וזה יכול לאנוגות רק צמלהן כל
נמיין טהור כי רצף כל מילמות.

לְבָנָן מִנּוֹלָה נִמְוֹדֶת כְּמַלֵּי שָׂהוֹן מִכּוֹן נִגְדָּה
שְׁבַט צְמִימִין, וְכַמִּינִין בְּלָגָם כְּסַפְתָּמוֹת לְמַעַן
סְרִיְּנִיר הַגְּנוֹן הַוָּה צְבָלִימִום, וְתְּמִילָם רַק
צְמַזְמָחִים כְּקָלִילִים, יְכָנוּ צְבִי יְצְרָלָן לְמַקְדָּשׁ פָּגָם
סְרִיקָה, וְלְצַמְגָדָר עַל כְּמוֹתוֹ בְּלִי יְהָונָה קָסָס פְּגָמוֹ
צְיִירָן זְמַדְתָּה כְּוֹלָה, וְמַקְנוֹ יְמִיס טֻוְבִּים
צְסַדְוָה, כִּי מַדְתָּה בְּקִינְיוֹן שָׂהוֹן עַמְּינָן וְסַתְּרוֹת
וְכִי בְּנִמְקָדֵךְ, בְּזִיאָה לְמַלְכוֹן בְּלִי צְמִימִין.

בשלהי ה' ס'ק' (פר' מקון מ"ה) לרמול כי יעקב
* מילנו חור מען פליס קעניעס, ומפֿן
ונמאנקן ווענאנט כף, לילינו זאַה לְזָה לְזָה
ונעומן לאַפּוֹן זאַה לְזָה, וועל זאַה צִיְלָה לְלְבָם לְמַמְמָה,
ומצעלר פְּטָלְבָ'ס ס'ק' בענין כי כ'ק' נְפּוֹפָה
ויס'ק' פְּמוֹתָה מְלֻמָּה עַל כ'ק' סֵיד צְלָה אַסְטָה,
ס'יְנָו אַסְטָה אַלְמָדָה שְׁלָמִים שְׁלָמִים מְמָלָל (ד'נְיָסִים
טו, י"ו) פְּתָח מְפָתָם מֶלֶךְ קָוָה כְּפּוֹפָה ח'י'ו
טו פְּמוֹתָה, וס'ק' מְלֻמָּה עַל קְדוּתָה סְפָה
כָּל סְהָדָס, וס'ק' נְפּוֹפָה מְלֻמָּה עַל קְמִימָה
בְּכְפָמִיס וּמְדָמָקִים קְמִיקָה וּמְיַעֲנוֹן סְדִיבָר,
ולְמִידָּן כ'ק' בְּפְמוֹתָה מְלֻמָּה עַל אַטְפָּה סְפָמָות,
סְמִילָנוּן נְקָרָל (גְּמַנְדִּיל יְמִין, טו) וְלֹכֶד כְּלֵי פְּמוֹת

ולבן פטוייס טמאנגו נקדחת טמאנגו דיקק
לי הא טפיו טיפן טכנעה וטיטול
לאטימ' רלו צמיללן קדוטם טמאנגו, ופלרוי
טומם טמאנגו, כלהטם נפ'ג' לדמלום ("ג'")
טפיו "ג' פלטום צטוג, ונעט טנטנו
טטטטטטטט צווכו וגדרו, וגورو תננדס "ג'
טטטטטטטט תנגד כל פלט, לי זה גופל סטט
טנטנו עעל קפלט, קיינו טיפן כוונת קיונס
שלו לעקור עניין סטאטעט נטאט'ם, מז'
בנטנו מקנו עניין באטמוי' בצל פילטה צעטן.
ודנבר זה נטאל לדווות צימי האנוכה טיאוועז'
יכל נצוח נדי טכנעה לאטימ', ולכון מקנו
יweis טויזיס הצלג' וטוזה.

איתא בוס' ק (מ"ה ג' עפ': יוממיה מלכי גיד
בגשה, כלומר גדול דמיון מונתה לצעני
נכח מפה'למן לדמיון, וממן כו' יכל קרע
לצעני, פגינו שכחת כל פטונות שפה'ה קאנז'ע
עמו' צכל עט ובלע שעא, כמה טהירנו צפס

בתוכה בלודז'ות כי זכרון טמודה ממייצ' סכללה
במושב ועניזות קא"י", וע"י סכמת טוב'ה
האט"ה", ומזה שטייל מדרמת טולדת כללו שוי' סוכת
ערקה פלט וליינו מיינ' לויינגען לפמי קזולו
יעין', וזו קליפת גיד קנטה, ועי' נהור טמיס
הק' (דרכיס מ, י) מה סכמת טה"פ חכללה
המ' ס' מלצקן לי סוכת קנטן נך כמ' לנשאות
מייל', פ' צעריך נטמת לנו על טוב'ה לי מ'ס'
סימטה לנו, ודבר זה יעילטו ממדי לאכלי בורלאן
ויאגנתנו עלי'ו ומילט מפוזלות ניל' סולדט
סוכת לאטליינו דזר זה ודרכ' זה ינק' נאלצ'ן
וכו', כל' למדת טולעליה זו גדר גודל נפוזות
ס', ומפקולונא ליטענו הקטן ממליג'ג
למליג'ג למונא מוניכ', זהה כל' יקוח בגדי^ה
קנטה דמןין ייל' סעל' ריעט, נאצ'ים נאלס
סוכס' ז.

R. Strickloff

מִנְחַת צְדָקָה בַּיְמֵי חֲנֻכָּה — The *Shulchan Aruch* (139:1) states, *We increase our giving of tzedakah during the days of Chanukah.*

- While the Yevanim sought to destroy these three pillars, Hashem prevented them from accomplishing this goal through the miracle of Chanukah. In commemoration, and to demonstrate our appreciation to Hashem, the mitzvos and *minhagim* of Chanukah were established to correspond to the three pillars. For the pillar of Torah, which is represented by light, *בְּנֵי מִצְהָה וַיְהִי אֶרְךְ*, says, *כִּי גַּם מִצְהָה וַיְהִי אֶרְךְ*
- *For the candle is a mitzvah and Torah is light (Mishlei 6:23)*, the lighting of *ner Chanukah* (the Chanukah candles) was instituted. Corresponding to the pillar of *avodah* (Divine service, i.e., prayer), the recitation of *hallel* and *hodaah* of Chanukah were established.

And corresponding to *gemilus chasadim* (acts of kindness), the *minhag* developed for the poor to go door to door on Chanukah, so that the Jewish people can give them tzedakah.

(*Pri Megadim, Eishel Avraham, Orach Chaim* 670:1)

להאריך לנו, כל החברים וכל כל ישראל, וכבר
אתה מודרך כי ה' צעודה צדיקים, ז"ע, גודל
ענין נתינת הצדקה בימים אלו, ובודאי שיש
לקיים ע"ז זה כפשוות של דברים, להת
צדקה למ' מה מזרק הטבע, אולם בנסיבות
הענין נcli בזה, שיש על כל אחד להתחפלל
בעבור הכהן, יהי רצון מלפניך, שמה ונשונ
רבנן יונישאל, בברבה יברבורה, באלגוניה

החד"א (פמי דוח פמי וטמי) מציין לדוגמה סקוט
• גולדס טענין מוה שטאטמוו האנטזטיס
לעטן כי' פגס צינר, ומיקון פירך סול דיקון
ע"י גולדמן סטול גול סקומתוו לאעטן סרכטען

"For You Have Fought with an Angel and with Men, and You Have Overcome"

In order to answer these questions, let us examine the events leading up to the miracle that occurred for the widow of Ovadiah Hanavi. The *navi* relates that Ovadiah rescued 100 *nevi'im* from the wicked Queen Izevel and provided them with food and water (*Melachim I* 18:4). For this purpose he spent all of his own money, and he even went so far as to borrow money with interest from Yehoram, the son of Achav.⁵ Ovadiah then passed away, and his creditor came to take his two sons as slaves, as payment of his debt. Ovadiah's widow pleaded with Elisha to save her, and her salvation came through a great miracle: The small quantity of oil that she had in her home multiplied exponentially, until she had enough oil to pay off the debt to the

creditor and enough so that she could live off the remainder of the oil for the rest of her life⁶ (see *Melachim II* 4:1-7).

Considering that a miracle had to occur in order for Ovadiah's widow to repay her husband's debt, one might ask why the miracle didn't occur for Ovadiah himself. Why wasn't Ovadiah miraculously given enough money to provide for the needs of the *nevi'im* he had rescued, instead of being forced to reach the point of bankruptcy and even to use his own sons as collateral for a loan?

Seemingly, the answer is that the guardian angels of evil are sometimes granted so much power that the only way they can be overcome is through an act of *mesirus nefesh* against the wicked in this world. Such a display of self-sacrifice prevents the forces of evil from controlling events in the world.⁷ This is a concept that we learn from Yaakov Avinu's battle against the guardian angel of Eisav; Rav Yitzchak Zev Soloveitchik, the Brisker Rav, explains (quoted in *Ohel Moshe, Bereishis* 32:29) that Yaakov fought the angel primarily to take away its power in Heaven, and he was therefore told, after he defeated the angel, "For you have fought with an angel and with men, and you have overcome."

According to this approach, the reason Ovadiah was not miraculously provided with resources to support the *nevi'im* is clear. At that time the evil King Achav and Queen Izevel were in power, representing the forces of evil, and the ascendance of evil was so great that they had even been granted the ability to murder all of Hashem's prophets.⁸ Since the only way to combat the evil they represented was through *mesirus nefesh*, Ovadiah had to surrender all of his property and to jeopardize his life and his sons' freedom in order to succeed in saving the *nevi'im*.

The *mesirus nefesh* demonstrated by Ovadiah and his wife⁹ is what led to their family's miraculous deliverance. Furthermore, their *mesirus nefesh* saved their entire generation, as the Midrash states (*Pesikta d'Rav Kahana* ch. 20), "If not for the merit of Ovadiah's wife, Bnei Yisrael at that time would have been destroyed."¹⁰

The Flask of Oil – Blessing for Those Who Fight Evil

We can now understand why the miracle that was performed for the widow of Ovadiah came from the same source as the flask of oil that Yaakov retrieved before his battle with Eisav's guardian angel. The connection between the two episodes lies in the fact that Ovadiah and his wife followed Yaakov's example by fighting the wicked with *mesirus nefesh* at a time when the forces of evil dominated the world. Yaakov Avinu likewise displayed tremendous *mesirus nefesh* by combating Eisav when he received the *brachos* from Yitzchak, and his *mesirus nefesh* reached its peak when he fought Eisav's guardian angel and succeeded in breaking its control over Bnei Yisrael.¹¹

*Thus, the flask of oil, with the light it produces, symbolizes the abundance with which Hashem blesses those who demonstrate *mesirus nefesh* to combat evil, following in the footsteps of Yaakov Avinu. This is also the reason this oil was used to anoint

the kings of Bnei Yisrael – for the task of a Jewish king is to combat the forces of evil among the nations of the world.

Human nature dictates that we relate more deeply to something that is of our own creation: something earned is more gratifying than the most valuable gift, and our own ideas are somehow more relevant than those learned from the greatest teacher. In the words of the Talmud, "A person would rather a bushel of his own grain than nine of his fellow."¹² At the same time, however, we recognize our limitations and our subjectivity, acknowledging that if we are to attain anything that transcends the finite and the mortal, we

must resort to the aid of a higher source. Hence the dilemma: the meaningful or the magnificent? Mine or more?

The Torah expects of us nothing less than the attainment of both these aims: to reach beyond the self and, at the same time, make the endeavor one's own. This is the ideal expressed in the second verse of the *Shema*, which reads: "And you shall love the L-rd your G-d with all your heart, with all your soul, with all your *me'od*.¹³ The Hebrew *me'od* is usually translated as "might," but "might" is only an approximate rendition of the word. Furthermore, this translation is also inconsistent with the logic of the verse, for if we are being told to sacrifice for the sake of G-d all our desires ("with all your heart") and even our very lives ("with all your soul"), what is added by the words "and with all your might"? Indeed, what more can be said?

The precise meaning of the word "*me'od*" is "very" or "more so." Thus, Chassidic teaching understands the verse as instructing us to love G-d "with all your veryness" or "with all your beyondness" – that is, above and beyond your currently defined self. The Torah is saying: after you have attained your ultimate ("with all your heart and with all your soul") in your love of G-d, reach higher yet. Relate to Him on His terms, surmounting the finiteness of your own being.

According to this approach, the human being possesses this capacity—indeed, the quest for self-transcendence is the quintessence of our humanness. This is alluded to in the Hebrew word for human being, *adam*, which is composed of the same three letters (*alef, dalet, mem*) as *me'od*. Hence, the Torah refers to this transcendent ability as "your beyondness." This is not an injunction to annihilate the self in pursuit of a higher, suprahuman existence: "your beyondness" is a deeper dimension

of your own self, previously obfuscated by your self-perceived limitations. The "new you" is, in fact, the true you.¹⁴

THE GLINT BEFORE THE SHINE

Therein lies the significance of the strange birth of Tamar's twin sons, recounted above: the emergence of Zerach's hand, Peretz's "bursting forth," and finally the full birth of Zerach.

Zerach represents our "shining forth"—the yield of our life's labor to "transform darkness into light and bitterness into sweetness."¹⁵ Peretz is our "bursting forth" quality, the uniquely human ability to surmount one's own (seemingly) inherent limitations.¹⁶

In a sense, Zerach was born twice: he had a partial birth before Peretz was born, but his true and complete birth followed that of Peretz. So, too, there are two levels to the zerach of man: he "shines forth" and accomplishes much by utilizing his natural talents and abilities, but this only represents a fraction of his true potential. He must then burst free of the confines of inclination, habit and environment to pave the way for his true and ultimate luminescence.⁸

The flask of oil that the Chashmona'im discovered, which retained the *kohen gadol's* seal certifying that it was untouched by foreign hands, is symbolic of the power of *mesirus nefesh* that the Jewish people possessed, a power that cannot be overcome by evil. Throughout our history we have suffered from persecution that has hampered our ability to learn Torah and to observe the *mitzvos*, and that has taken a terrible physical toll on our people. But there is one thing that none of our oppressors has ever been able to take away from us: our *mesirus nefesh* for the sake of Hashem's honor.

Mesirus Nefesh for a Small Flask

With this we can also understand the connection between the miracle that occurred for the Chashmonaim and the oil that Yaakov retrieved before his battle with Eisav's guardian angel. The acquisition of that oil came about through two different forms of *mesirus nefesh*: First, Yaakov initially acquired the oil after risking his life, at his mother's behest, to obtain Yitzchak's blessings, an act that made it necessary for him to flee from his brother Eisav. Second, Yaakov demonstrated further *mesirus nefesh* when he returned to retrieve the oil, in order to use it to anoint the *matzeivah* in Beis El, after bringing his family to the other side of the stream. Because Yaakov took that risk in order to retrieve the oil and use it as an offering to Hashem, his descendants in the era of the Chashmonaim were likewise given the opportunity to continue the *avodah* in the Beis Hamikdash with a flask of pure oil.¹²

Tzeidah Laderech (*Bereishis*, ad loc.), quoting *Maharshal*, likewise states: "It says [that Yaakov returned for] small flasks, because we find that Hashem said to Yaakov, 'You displayed *mesirus nefesh* for a small flask of Mine [for the purpose of using it to anoint the *matzeivah* in Beis El, as *Tzeidah Laderech* explains], and I Myself will repay your children with a small flask for the sons of Chashmonai'."

Perhaps this is why the allusion to the oil of the Chanukah miracle appears specifically in the *pasuk*, "Yaakov remained alone." When the forces of evil are in power, a person must take it upon himself to combat them *alone*, and for that purpose he must tap into the Jewish power of *mesirus nefesh* and faith in Hashem.

The Chashmonaim, in their display of *mesirus nefesh*, followed the example of Yaakov Avinu in his own battle against evil. They fought to take away the power that the Yevanim had been given to drive the Jewish people away from Hashem, and their self-sacrifice disempowered even the guardian angels of the Yevanim in Heaven. Thus, the Chashmonaim's valiant efforts benefited their entire generation, making it possible to rededicate the Beis Hamikdash and for the sacred *avodah* within it to be resumed.

הפרק לגזירות השמד

ה**התשובה** לשאלת אלו מוקהה אורח לזר ולתובון בהמה שאיתו בימי החשמונאים. قولנו בקיאים בהמה שלמרטף הזול איזורות נס פרח השם שנמציא בחותם כחותמו של דן גול, שלא ויהי זו אלא כדי הדלקת נרות המקדשليلיה אמר, ונעשה נס והדריקו ממנה שמונה י"ג. בלבני יודעים כמו כן את סידג'זון של המטעמים הטהורות על הריבים העממים. ואולם לכל ואות היה רקי מוקדם. **אנטיפוס** לא מסוגל היה לגבור נס זה שמד על שדאל, אל מולו שיטהאל מצדדים נתנו מקום לירירות אלו. רשותו עלם אינם יכולים להרע לשרואל אלא אם כן ניתנה לום רשות לבן משפט, זאת בסבירות מזב רוחני יותר בישראלי.

א עיקר הנזירות התחנה על שחרורו של צבאותיה, ועל כן הוחלה גזירותה לשלוט מלחמת האנרכיה. רדיגאנא בבריתא שגדע עזק לבלב חלמי... וכשהוחלה בתשובה למוסר נפשם לאל עבדה, והשלמה ית עז דין נזקם נזקי תובודה בভית-ה'... על כן נעתה קבבון ים כברורין, וחורה אושׁ השׂר נפשם לנצח על קיום העבדות...

וְרַק כִּי־אָשֶׁר יְהוָה מָעוֹרֵךְ תְּשׁוֹקָה לְאֲלֹקֹת, כִּי־כִּי
תְּשַׁק, אָז מִתְעַוָּרָת הָאָרֶת שֶׁלְّשׁ רְאִשּׁוֹנָת כְּהַבְּנָכֶל
כְּחוֹתָה הַחֲוֹשׁ עַזְקָן מִגְּנָה, וּמַתְקִים בָּו כִּי־כִּי־זָקֶן
וְאַפְלָטוֹן אַשְׁגַּבְנוּ כִּי־יְעַשְׁׂמָה. וְהָכָה כָּפֵר הַשְּׁפָט
שַׁהְשָׁאֵד הַקְּבָ"הּ בְּנֶשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּכָל זָמָן חָזֶק
כְּעֵין גָּלוֹת יִצְחָקָה עִינִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
כְּשַׁהְחֹשׁ מְכֻסָּה אַרְץ מְכֻלַּזְדָּם, תָּמִיד יִשְׁתַּחַווּ
כָּפֵר הַשְּׁפָט מְאֹשֶׁר מִכְּהוּ יְכַלְּלִים לְהַאֲרִיךְ כָּל מְחַשְּׁבָת

זה נכלל במאמר הבעש'ת ה'ק' על מאוחז'ל
בכל ים בת קול יוצאת ואומרת שובו בניים שובבים,
שהקשה מ"ג אם יש בת קול מדו"ע לא שומעים
זהותן, ואם אין שומעים אותה למלה היא יוצאת, ואמר
כי הבת קול הזאת מולדיה התעוררות בלבד בNEY
ישראל, כפי שקרה אצל יהודי שואה מרים פתאום
התעוררות והשתוקקות לאקלות, הר"ז קרייה מ^ק
השימים ע"י הבת קול היוצאת בשעה זו, שוקלה
מגיע לנשמה יהודית ומפזר אורות אותה בתשוקה לאקלות.
וכשיהודי וכמה לרוגע כוה של תוצאות תפיכיו או
לקים בו אהתויל ואראפנן, ומסוג לחתור חדש מכך
ולחפוץ לאיש אחר.

* מدت והשתוקקות מאירה יהויה בעניין רק
השםן, שמכה רגע של השתוקקות והתעלות גורא
אפשר להתחדש כבירה חדשה. ואם כל השנה ציד
לעומל בנסיבות נפש עד שוכנה לעורר את הניצוץ
התה, הרי בחנוכה החמן מוגול מה מכח החשומאים
שמטרו נפשם והשאילו לזרות את כת פר השם
דכים שארוד תגנכה והוא נצחיvr כת פר השם גזוי,
ומסוגל ליהודי לעורר את ניצוץ הקודשה הטמון בו,
להתחדש כבירה חדשה ולקיים תגונכת הבית בגפו

קריאי מועד

לחייב עצמו בנסיבות הולמים שגלו הקושה באה, לחייב האזרות בגל היבש, כדי להזמין על ימי הרוח, בשתקה, תה נסורת, ובמו שכתוב: "באים טובה היה בטוב", פירוש היה' לחייב החזון בזק האמת...

מכל אחד מן המעודדות חיזיב אדרם, שאוב עצמה וחונכת שיחודית לאוינו מועד. ברוח זו, מבטיח יש להצעירין בגו ונוה, מוג הסוכות יש לשאוב מען של שמהנו ומן הדימויים הנוראים עלית לא-Ճיק' יראה, שתזין אותו במריצות ימי הומרש.

כיוון שכן, שואלים אנו, מה הן הנסיבות שעלינו לשאוב מותג�? איה מטען רוחני עלילו עליינו ממש מה, כדי שנוכל להתמודד בהצלחה עם המשימה המוטלת עלינו ביהדות?

אם מיהילם את שכש שוו ניסקי בימי הוהם, כן יקרה גם בזמנ ההו,
עליה מלאלה השאלה: מה עליות לעשרה בשבייל שנדזה ואדים לעסיטים מומלכט
כלו? מבקשים אנו לודעת מה חז' השיטות שגרמו לנטסים בזאתם ימי', כדי
שאנו נדע לאחן בכם כל דבר י' וזה ליתרונות בחרטה

אולם ה"שופט אמרות" לימדנו (ראה דברי יואתנן, חנוך) כי מסירות נפש
משמעותה לא רק מסירות הגוף אלא בעיקר מסירות הרוץן, [כדרך שנאמר]
ברבוריו של אברהם אל בני חת בבאשיה כב, ח: "אם יש את נפשכם", ככל מה
שמקיים התרשלו בעברה, שהיותה הסורה פנימיות ורצעת, הראו החשובנאים
מסירות נפש, בכונס כל הגיגיהם וצערותיהם למטרה של קידוש שמו יתברך.

כבר העירו המפרשים שמציד הרין הוטר להם להחליק את המנורה באותה שעה גם בשמן טמא, באשר ההלכה מלמדת ש"טומאה הוטנה בזיבור". אולם החשמוןאים לא זו בלבד שעשו הכל בשביב להשב את העבהה למקודש, אלא שביקשו כמו כן, שזו תישעה בטענה האיכותית הטובה ביותר. לפיכך, גם אם יכלו למצואו היררים להדרילק בשמן טמא, הם ביקשו לעובד את הקב"ה במקודש דודק בעוריה המהדורת ביתורה, בשמן טהור. וזה היהתו תשובה המשך לאיכותית

בנין בינה – ימי שמונה קבוע

מהארה שהנס נעשה במצוות חרינה כל בך, גם זכרנו לדורות נתבע בחוקם

ה'שם משמוואל' (ור' רוכ) מסביר שכיוון שஸירות נפשם הייתה מעבר לטבע, והונחן שעשה עמהם הקב"ה אף הוא היה בסימן שמוונה: המעד על הצלולות מעל לטבע, לפיקר נקבע גם לדורות שנש חנוכה יסומל במספר זה. והוא שיסד הפיטין: 'בבini, ימי שמוונה, קבעו שיר ורנטים'. חכמי ישראל שבחו ודור שהתבוננו רביה ריווה, מצאו ביחסים עליורוז זה, ולפיכך נקבע לדורות את אותה מתכונת.

עלוקון זה מתבטא בהלכות נספנות שנאמרו בחנוכה. ה"חידושי הר"ם העביע על סעיף חיריג שבhalbות חנוכה. בכל התורה תוכל קיים הכלל של "בכל מודרך", ואדם חייב לעתים לזרור על כל מומו בשבל בדך. החקלה קובעת שבשביל קיום מצות "עשה" חייב אדם לחתך רק עד וחמש מממונו, אבל אם יעמוד בפני ביטול מצות "לא תעשה", חייב הוא לחתך את כל רכושו, וב└בד שלא יאלצחו לעבור עבירה.

והנה במצוות חנוכה מעיטו הילכה חריגה הקובעת שמי שאין לו ממון בשביל לסתות נר להדלקה, שואל, מוכר כסותו או מוחזע על הפתחים בשביל להציג מעט שמן לנור חנוכה. מה פשר חומרה זו שנאמרה זווקה במצוות חנוכה, שהיא מדרבנן? אמר ה"חידושי הרי"ם" שרמו יש ברור על עניינה של החנוכה.

שוחיתת נר לרגליהם בימים ההם, היא גם היסוד לקיום המעה שבעמיה זהה.

גם ההלכה חדשה להנניה את נר החנוכה על פתח ביתו מבחוון, מציבע על רוחותם בה (בשאלה אמרת), במלבדם של עירוניים) כמו שהנבר שמחאו לפתחם ביתם מקביל

למה שנאמר אצל יוסוף "ויעז החוצה". באותו סעפין, התעללה יוסוף מחוּזק שיבוא בה של מסירות נש תבטטה נס במשי החשונאים. לכן, נר החנוכה שנתקבע כוכר לך נס אצלנו ורך מבחן בר לאיאה מוחץ לכל מסורת וחישוב.

[View Details](#) | [Edit](#) | [Delete](#)

היא שעמדה להעלאת מ"ג איתערות
דלותה וכ'ו', הבן מאד".

אם גם כבר הזכרנו בהזמנויות שוניות
(ראה ב'באר החיים' לירוח האיתנים עמוד קמה
הוועה יא) שהמhai טעמא ראיי לאדם
לקבל עלי עצמו דבר קון ולא לרכת
בגדולות ובנפלאות ממנה, כי אז קרוב
לוזיא שלא יצילח לקיימה זמן רב
ומימילא יפסיד השפע. אלא יבחר לקבלה
טובה כפי מידתו וכוחו ולהשתדל
לקיימה מדי יום ביום בקביעות, ושות'
דבר לא יגרום לו לבטל קביעותו זו,
ומימילא יתmeshכו אצלו אורות החג לימים
רבים מט'.

ואל יזלו adam אף בקבלת קתנה
מאיד, כי אף היא חשובה עד מאד
בשם מרים, כמו שידוע פירשו של
הורה"ק רבי מאיר מפרעומישלאן ז"ע
בקפוץ שקוראים ביום חנוכה (במדבר ז,
פרק ז) "כ' אחת עשרה זהב מלאה קטרות",
ועל ז"כ "כ' אחת" - כפיפה אחת
שאדם מוותר מעצמו, הרי הוא נהף
ונעשה למדייגת "עשרה", זהב", פירוש א"
אלדיינע יוד" [כי האות יוד מרמות על
הזהרין] והוא מלאן טסטורן, כי הקברן

יש לנו רוח מכל תרבות ותרבות
הונדרת כל רוח פלאה וכל רוח
הונדרת. ואנו שומן בזבזת
הונדרת כל רוח רוח מלחמת
כל רוח רוח מלחמת

1

באר המ"ם

וכברט בימי חנוכה שזכו בני ישראל
טהראם ההם לנס ופורקן בשכר שקיבלו
על עצמן לקיים התורה בעתיד, וכמו
שבכתב ה'בני יששכר' (כסלו-ח' בת מאמר
ד אוט מט) "והנה ידוע בעת הצרה
הגדעתם כשבעדה מלכות יון, לא הין
שלין ישראל לבטל הגזירה על ידי
תשובה ומעשיהם טובים ותפללה וצקה,
ב מלכות יון ביטלו אותך מן המצות ולא
הניתנו אותך להתחסף, ובעוור זה לא
היא איתערותא דלטנא כל קרי שיטפיך
המושעה ולגולה, רק היה הנס שהטפיך
השבתון של ישראל מה שיטגאל אוד קרי
העומם ומעשים טובים והמחשה הגאות

בם שצעריך וואנטן לך'יט פטנאות מושג'ת
ואו'טן להיכשל ולקייט ראנן דה כטנאות
חומרונו ניכר כל ק'. מבי' שפרא פועל
הונכחה שייח'ות האפעות סובbat ווועגן
תלויה בפיטים אלל, מיטילא איז אונדער
ך למלאות אסמן על זיין קהן גאנזען
ללאם, ווק עען זוכל לאכט מפירחותין

והעצה היועצת לקבל על עצמו קבלה
טבה בעת כאת, כי הgm שהעשירות
ברוחניות מובטחת לכל אשר בשם
ישראל יכונה, אך מוטל על האדם לפתוח
מעצמו פתח כחוז של מהט כדי שיכל
לייהנות מן האור הגדול זהה, ולכן צריך

**עלשות את עצמו "כלי קיובל" כדי שיוכל
לקלוט בתוכו השפע והאור לזמן
ולדורות, וכל גאון שיעמוד לקיים ולשמר
קבלה זו יזכה שימושו אצל השפע הרב
הנשفع מן השמים בזמנים גדולים
ונסגנים אליהם.**

* וכיוצא בדבר אתה אומר בעבודת הש"ת, שהגט שציריך וואטס לקיט טבאות טובים בהידור רב, מכל מקום לפעמים יכול וואטס להיכל תלמידים רצין ה סדרה אנטזים מלומדה, והנה בכל ימות השנה אין חסרונו ניכר כל כך. טבי שטאא צעל לצרכיו של עכשין, אבל בשעת הכוונה כדי חנוכה שיזירות האבעות מוכנות וודאות למעלה מדרך התביע עד שכל השנה כולה תלויה ביום אחד, טמיילא לא אפער להתאפשר ולהשתמש ביטחורה זוליה*, אלא דרך למלאות אסמי על זי קיטם וטהוועה בהתלהבות עצומה ובבדיקות אמיתית בח' עולמאן. ורק עיי' יכול לאככל מפירותינוין בשאר כל יתיום בשואה.

מסורת נשים של החשמונאים התרבתה כאמור בכר שגנונים היו אפיו יותר על חיים, שביל להציג את המטרת הנכספת של השבת העברות לתקבה ברביר המקרא.

אולם "מסורת נש" מביאה יותר מכך: "מסורת נש" משמעותה בניתה לעבי הקורה, גם אם לפיה היישובים הטבעיים אין סיכוי לנצח במערכיה. מסורת נשים של החשמונאים התרבתה לא רק בנבונותם למות על קידוש השם, אלא בעצם הכרת המלחמה מצידם על צבא אויב, שהיה גדול מהם בכח ובכמות. למורთ היוטם מודעים היטב לעצמת אויביהם, החלטו החשמונאים שהם ישינו את מボשתם וייחי מה.

יש בעין זה נקודה נפלאה שאליה הסב את תשומת לבנו הימש מושוואות' (ך' קליא). כשנאמר על ישראל שבתחילה התרשלו בעבודת המקדש, אין בונת הרוברים שהחטטו קיום של מצוה כלשהי מן המצוות. לא נאמר בדבריו חיל שמנעו מלחקיר אף לא קרבן תמיד אחד, או שהחטטו הדלקה אחת של הנורא או הקטנה אחת של קטורת. וההרשות שבעבודתם הتبטהה בגיטותם אל העברודה. את מלאכת המקדש עשו "מצותה נשים מלמזרה", ללא התלהבות וכל רגשי נש. היהינה זו התרשלות איבוטית ולא אמותית, (וראה שם וברוי ור' רצוי).

* החתקן לה היה לחתולב כל בר לעבודת הבוואר, עד שככל קרבן לא היה יקר מדי בשבל למלא את רצון ה'. הוחלטה האמizza לשוטר בכל היכלות, ואפק' יותר מהיכולות בשוביל להיות נאמנים לה' ולטורתו, שהיתה כאמור תמעיצה מסירות נפשם של החשمونאים, היהנה תשובה המשקל על הפגם האיבוטי שמציא בהתנהגותם שבעבר.

***השפט אמרת** היה מפרש את הנאמר בנוסח הברכה: "שהחיינו וקייינו והגענו ליום הזה". במובן שיש לשאוף שתהיה לנו לפחות הפחות נגעה בלשנה, כמתחייב מתווך הומן הקדוש הזה, ומגע כל יכול להיות גם לקטני קטנים.

בספרים נאמר עד שדרמו לוחכה מצוי בפסוק שנאמר אצל עקרת יצחק (בראשית כב, ה): "יאני והנער נלכה עד בה", רמזו לכ"ה בכסלו של ב' חנוכה. למדנו מכאן שביסוד החנוכה טמן בחום של האבות. מסירות הנפש שגילו החסידות, מכויה היה בمسئיות הנפש שנתגלתה אצל אברהם ויצחק בעת העקדה. כיון שהמכבים של האבות שאבו כח זה של מסירות נפש, אף לנו יש שיברות אלו, וכפי שלימוד ה"אמורי אמרו" (חנוכה, תריסר, הל' ג):

נוטרין, "חנו כה". האבות הוה לסת מסירות נפש על ידי זה נתנו כה בכל ישראל, שוכל להוות להם גם בן מסירות נפש.

זה בית ישראל היה מוסיק בודה (עין ירושב, החטטי) שהו הרמוני בנאמר אצל אברודם אבינו "כה ייה ורע", שכח זה של מסירות נפש עבר גם לזרע אחריו, עד סוף כל הדורות.

三

והעצה היועצת לקבל על עצמו קבלה
טבה בעת זאת, כי הגם שהעשרה
ברוחניות מובהחת לכל אשר בשם
ישראל יכונה, אך מוטל על האדם לפתח
עצמו מתוך פחה כחוזך של מהט כדין שיכל
להណות מן האור הגדול הזה, ולכן צריך
לעשות את עצמו "כל קיובל" כדי שיוכל
לקנות בתוכו השפע והאור לזמן
ולדורות, וכל זמן שעימוד לקיים ולשמור
קבלה זו יכה שימשר אצל השפע הרב
ונשגבים אליהם.